Hukuk Bölümü 2005/70 E. , 2005/115 K.

- ADLI YARGI YERINDE ALEYHINE AÇILAN TAZMINAT DAVASINI KAYBEDEN DAVALI ŞIRKET TARAFINDAN, OLAYDA KUSUR VE SORUMLULUĞU SAPTANAN DIĞER DAVALI GAZIANTEP BÜYÜKŞEHIR BELEDIYE BAŞKANLIĞI ALEYHINE AÇILAN RÜCUEN ALACAK DAVASI
  - UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAKKINDA KANUN (2247) Madde 27

"İçtihat Metni"

Davacı : D. Taş.Paz. ve Tic. Ltd. Şti.

Vekili : Av. M.D.

Davalı : Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanlığı

Vekili : Av. M. Z. Y.

O L A Y : 22.7.1997 tarihinde meydana gelen trafik kazasında Ö. D.'in sürücüsü bulunduğu araç ile Mustafa İmam'ın sürücüsü, D. Taş.Paz. ve Tic. Ltd. Şti.'nin sahibi olduğu aracın çarpışması sonucu Ö. D. ile aynı araçta bulunanlardan iki kişi ölmüş, diğerinin ise sağ gözü kör olmuştur.

Bu olaydan dolayı M. İ. hakkında açılan kamu davası, Gaziantep 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nin 19.11.1998 gün ve E:1997/893; K:1998/899 sayılı kararı ile sonuçlanmış, olayda M.İ. 2/8, Özcan Demir 2/8 ve Gaziantep Büyükşehir Belediyesi görevlileri ise 4/8 oranında kusurlu bulunmuştur.

Kazada ölenlerin yakınları ile sakat kalanın kendisi ve yakınları tarafından 22.7.1997 tarihinden itibaren hesaplanacak yasal faizi ile birlikte maddi ve manevi tazminata hükmedilmesi istemiyle M. İ., D. Taş.Paz. ve Tic. Ltd. Şti.ve Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanlığı'na karşı açılan davada, GAZİANTEP 5. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ; 15.3.2004 gün ve E: 2002/882; K:2004/102 sayı ile, davanın kısmen kabulü yolundaki 18.6.2001 gün ve E:1999/270; K: 2001/453 sayılı kararının, diğer bozma nedenlerinin yanısıra, somut olayda davalı belediyenin yol çalışmaları nedeniyle, önlem almadan, bölünmüş yolun bir bölümünü araç trafiğine kapatmasından, diğer bir ifadeyle, zararlandırıcı olayın, hizmet kusurundan ileri geldiğinin anlaşıldığı, bu durumda, Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanlığı hakkındaki davaya 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesi gereğince idari yargı yerinde bakılması gerektiğinin gözetilmemiş olmasında isabet bulunmadığı gerekçesiyle YARGITAY 4. HUKUK DAİRESİ'nin 4.6.2002 gün ve E:2002/1260; K:2002/6846 sayılı kararıyla bozulması üzerine, bozma kararına uymak suretiyle, davalı Büyükşehir Belediyesi yönünden davaya idari yargı yerinde bakılmasının icap ettiği gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş, diğer davalılar yönünden ise davanın kısmen kabul, kısmen reddine, hükme bağlanan miktarların davalılar M. İ. ve D. Taş.Paz. ve Tic. Ltd. Şti.'nden müştereken ve müteselsilen tahsil edilerek davacılara verilmesine hükmetmiş; bu karar, temyiz edilmeyerek kesinleşmiştir.

Anılan yargı kararı gereğince Gaziantep 5. İcra Müdürlüğü'nün E:2004/6138 sayılı dosyasında yapılan takip üzerine hak sahiplerine 108.600.000.000.-lira ödemede bulunan davacı şirket vekili, Büyükşehir Belediyesinin ödemesi gereken 4/8 oranındaki tazminatın da şirketleri tarafından ödendiğini, bu durumda müvekkili şirketin Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanlığı'na karşı rücu hakkı doğduğunu iddia ederek 72.400.000.000.- liranın 16.9.2004 tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanlığı'ndan tahsiline hükmedilmesi istemiyle, 8.10.2004 gününde adli yargı yerinde tazminat davası açmıştır.

GAZİANTEP 4. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ; 27.1.2005 gün ve E:2004/496; K:2005/31 sayı ile, Gaziantep 5. Asliye Hukuk Mahkemesi'nce, davalı Büyükşehir Belediyesi yönünden davanın hizmet kusurundan kaynaklandığı, dolayısıyla, davaya idari yargı yerinde bakılmasının icap ettiği gerekçesiyle görevsizlik kararı verildiğini ve bu kararın kesinleştiğini belirterek görevsizlik kararı vermiş; bu karar, temyiz edilmeyerek kesinleşmiştir.

Davacı şirket vekili, aynı istekle bu kez, 14.3.2005 gününde idari yargı yerinde dava açmıştır.

GAZİANTEP 1. İDARE MAHKEMESİ; 15.3.2005 gün ve E:2005/67; K:2005/451 sayı ile, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinin 1/b fıkrası ile 2576 sayılı Kanun'un 5. maddesinden söz ederek, anılan hükümler gereğince trafik kazası sonucu zarara uğrayan kişiler tarafından, olayın meydana gelmesinde idarenin hizmet kusurunun bulunduğunun öne sürülmesi ya da görevsiz yargı yerince belirlenmesi halinde idare yönünden tazminat davasının idare mahkemesinde açılması ve bu mahkemece görülüp çözümlenmesi gerektiği, nitekim, Gaziantep 5. Asliye Hukuk Mahkemesi'nde ilgililerce davacı firma ve sürücünün yanı sıra Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanlığı'nın da davalı olarak gösterildiği ve yapılan yargılama neticesinde Gaziantep 5. Asliye Hukuk Mahkemesi'nce verilen E:2002/882; K:2004/102 sayılı kararla, belediye yönünden davanın idari yargının görevine girdiği gerekçesiyle görevsizlik kararı verildiği, ancak, ilgililerce bu yönden verilen görevsizlik kararı üzerine Belediye yönünden idare mahkemesine dava açılmayarak mahkemece diğer davalılardan olan gerçek kişi ile davacı şirket aleyhine hükmolunan tazminatın icra yoluyla davacı şirketten tahsil edildiği, bu defa, davacı şirket tarafından ödenen tazminattan kusuru oranındaki kısmın Belediyeden tahsiline karar verilmesinin istendiği ve bu haliyle de uyuşmazlığın tam yargı davası niteliğini taşımayan ve konusu bir kamu alacağı olmayan rücu davası olduğu ve Borçlar Kanunu hükümlerine göre adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varıldığı, diğer bir deyişle, adli mahkemece olayda zarara uğrayanlar yönünden zararları karşılığında maddi ve manevi tazminata hükmolunarak aralarında davacının da bulunduğu davalılardan müştereken ve müteselsilen tahsiline karar verildiğine ve hükmolunan tazminat da tamamen ödenmiş olduğuna göre, olaydan zarar görenler yönünden, ortada tazminat davasında giderilmemiş bir alacak bulunduğundan söz edilemeyeceği gibi, uyuşmazlığın, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-b maddesinde belirtilen zarar gören tarafından idari yargı yerinde açılan bir tam yargı davası niteliğinde de bulunmadığı, nitekim, Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 24.07.2000 gün ve 24119 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 12.06.2000 gün ve E:2000/1; K:2000/14 sayılı kararı ile 16.6.2003 gün ve E:2003/33; K:2003/38 sayılı kararının da bu görüşü destekler nitelikte bulunduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar, temyiz edilmeyerek kesinleşmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE : Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: M. Lütfü ÜÇKARDEŞLER, Coşkun ÖZTÜRK, Serap AKSOYLU, H.Ayfer ÖZDEMİR, Abdullah ARSLAN ve Levent ÖZÇELİK'in katılımlarıyla yapılan 26.12.2005 günlü toplantısında;

I- İLK İNCELEME : Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, adli ve idari yargı yerleri arasında anılan Yasa'nın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari yargı dosyasının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacının istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği, Başkanlıkça, adli yargı dosyalarının da ilgili mahkemesinden getirtildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II- ESASIN İNCELENMESİ : Raportör- Hakim Nurdane TOPUZ'un davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan;

-İlgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Ahmet BEŞİNCİ ile Danıştay Savcısı Ahmet Yahya ÖZDEMİR'in davada adli yargının görevli olduğu yolundaki yazılı ve sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, yargı kararı ile tazminle yükümlü tutulan ve tazminatın tamamını ödemiş bulunan davacı şirket tarafından, ödenen tazminattan kusur ve sorumluluğu oranındaki tutarın, Gaziantep Büyükşehir Belediyesi'nden rücuen tahsili isteminden ibarettir.

Olayda, sürücüler Ö.D.'in 2/8, şirkete ait aracın sürücüsü Mustafa İmam'ın 2/8, Gaziantep Büyükşehir Belediyesi görevlilerinin ise 4/8 oranında kusurlu bulunduğu trafik kazasında, ölenlerin mirasçıları ve sakatlanan kişi ve yakınları tarafından, D. Taş.Paz. ve Tic. Ltd. Şti., adı geçen şirketin şoförü ve Gaziantep Büyükşehir Belediyesi aleyhine tazminat davası açıldığı; mahkemece, davalı Büyükşehir Belediyesi yönünden davada görevsizlik kararı verildiği, diğer davalılar yönünden ise davanın kısmen kabul kısmen reddine, hükme bağlanan miktarların şirket şoförü olan M. İ. ve D. Taş.Paz. ve Tic. Ltd. Şti.'nden müştereken ve müteselsilen tahsil edilerek davacılara verilmesine hükmedildiği ve bu yoldaki kararın kesinleştiği anlaşılmaktadır.

Tazminat davasına bakan mahkemece, Gaziantep Büyükşehir Belediyesi yönünden davada görevsizlik kararı verilmekle birlikte, bu görevsizlik kararı, bilirkişi raporu ile saptanan kusur ve sorumluluk oranları esas alınarak davanın konusu bakımından bir tefrik yapılıp ayrılan kısma ilişkin bulunan zararın idare hukuku ilkelerine göre idari yargı yerinde saptanmasının gerekeceği yolunda bir görevsizlik kararı olmadığına ve hükmolunan tazminat da tamamen ödenmiş olduğuna göre, olayda adli yargı yerince hükmolunan tazminata ilişkin olarak zarar gören taraf yönünden, ortada tazminat davasında giderilmemiş bir alacak bulunduğundan söz edilemeyeceği gibi, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-b. maddesinde belirtilen "İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları" kapsamında, zarar gören tarafından idari yargı yerinde açılmış bir idari dava da bulunmamaktadır.

Öte yandan, ortada, Devlete, il özel idarelerine ve belediyelere ait akitten, haksız fiil ve haksız iktisaptan doğanlar dışındaki alacakların tahsil usulünü düzenleyen 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun kapsamına giren bir kamu alacağı da bulunmamaktadır.

Belirtilen tüm bu hususlara göre, tam yargı davası niteliği taşımayan ve konusu bir kamu alacağı olmayan rücu davasının, Borçlar Kanunu hükümlerine göre adli yargı yerince çözümlenmesi; bu nedenle, Asliye Hukuk Mahkemesi'nce verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Gaziantep 4. Asliye Hukuk Mahkemesi'nce verilen 27.1.2005 gün ve E:2004/496; K:2005/31 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 26.12.2005 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.